

Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma

Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma
2026–2030

LUONNOS

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Ohjelman teemat ja rakenne	4
2.1	Ohjelman pääteemojen valintaperusteet	5
3.	Hiilineutraali Salo 2035	6
3.1	Energiatehokkuus ja kestävät kiinteistöt	6
3.2	Kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne 1/2	7
3.3	Kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne 2/2	8
3.4	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	9
4.	Monimuotoinen ja puhdas luonto	10
4.1	Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen 1/2	10
4.2	Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen 2/2	11
4.3	Lähivesien tilan parantaminen	12
5.	Luonnonvarojen kestävä käyttö	13
5.1	Kiertotalouden edistäminen 1/2	13
5.2	Kiertotalouden edistäminen 2/2	14
5.3	Kestävät julkiset hankinnat	15
6.	Vastuullinen Salo	16
6.1	Kestävä kehitys kaupungin toiminnassa	16
7.	OHJELMAN TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI	17
LIITE 1:	Salon kasvihuonekaasupäästöjen nykytila ja kehitys	18
1.1	Kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen sektoreittain	18
2.1	Kasvihuonekaasupäästöt vuosina 2008–2024	19
3.1	Kasvihuonekaasupäästöjen ennuste vuoteen 2035	20
LIITE 2:	Ilmasto- ja ympäristösanastoa	21
LIITE 3:	Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaan kytkeytyvät ohjelmat ja strategiat	24
7.1	Kaupungin strategiat, ohjelmat ja suunnitelmat	24
7.1.1	Elinvoimaohjelma	24
7.1.2	Kaupunkistrategia 2030 – Avaimet kaikkiin oviin	24
7.1.3	Kiinteistöstrategia	24
7.1.4	Salon kulttuuriohjelma 2025–2030	24
	Salon kulttuuriohjelman tavoitteena on vahvistaa kulttuurin roolia kuntalaisten hyvinvoinnissa, edistää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukea kestävästä kehityksestä ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta	24
7.1.5	Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma	24
7.1.6	Hankintapoliittinen ohjelma	25

7.1.7	Hulevesiohjelma	25
7.1.8	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma.....	25
7.1.9	Metsäohjelma	25
7.2	Maakunnalliset strategiat ja ohjelmat.....	25

1. Johdanto

Ilmaston lämpeneminen, luontokato ja kasvava resurssien kulutus muovaavat yhteiskuntamme rakenteita. Samalla energiajärjestelmät uudistuvat, teknologia kehittyy ja ympäristöratkaisuista tulee yhä keskeisempi osa talouden ja hyvinvoinnin perustaa. Ilmastonmuutokseen, ympäristön tilaan ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät haasteet ovat globaaleja – samoin ovat myös ratkaisut, joita etsimme yhdessä paikallisella tasolla.

Salon kaupunki rakentaa tulevaisuutta kestäväillä teoilla ja yhteisellä vastuulla. Tavoitteena on kaupunki, jossa hyvinvointi, kasvu ja ilmastotavoitteet kulkevat käsi kädessä luonnon monimuotoisuuden kanssa. Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman 2026–2030 pääteemoja ovat **hiilineutraali Salo 2035, monimuotoinen ja puhdas lähiluonto, luonnonvarojen kestävä käyttö** sekä **vastuullinen Salo**.

Ilmasto- ja ympäristöohjelma toimii käytännön työkaluna Salon strategian toteuttamisessa ja ohjaa kaupunkia kohti kestävää tulevaisuutta. Se tukee kaupunkistrategian vastuullisuustavoitteita esittämällä toimia, joilla saavutetaan ilmaston, luonnon monimuotoisuuden ja resurssien käytölle asetetut päämäärät sekä vahvistetaan huoltovarmuutta. Ohjelma varmistaa, että päätöksenteossa huomioidaan ympäristövastuu ja kestävät ratkaisut.

Päästöjä vähennetään, kiertotaloutta edistetään ja luonnon monimuotoisuutta vaalitaan. Jokainen päätös vie kohti hiilineutraalia Saloa vuoteen 2035 mennessä. Yhdessä kuntalaisten ja kumppaneiden kanssa luodaan kaupunki, jossa arki on sujuvaa ja ympäristö kestävää – oikeudenmukaisesti, ystävällisesti ja vastuullisesti.

Ohjelman valmistelussa hyödynnettiin tausta-aineistoa, jota koottiin kaupungin henkilöstölle järjestetyissä työpajoissa sekä keväällä 2025 toteutetun avoimen kuntakyselyn vastauksista. Salon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt **xx.xx.xx** kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelman vuosille 2026–2030.

2. Ohjelman teemat ja rakenne

Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma 2026–2030 rakentuu **neljästä pääteemasta**:

- **HIILINEUTRAALI SALO 2035**
- **MONIMUOTOINEN JA PUHDAS LUONTO**
- **LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ**
- **VASTUULLINEN SALO**

Alla olevasta kuvasta näet ohjelman pääteemojen alta löytyvät sisällöt.

Hiilineutraali Salo 2035

Energiatehokkuus ja kestävät kiinteistöt

- Julkisen alan energia-
tehokkuus sopimus (JETS)

Kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne

- Maankäytön strategiset linjaukset
- Yhdyskuntarakenne
- Paikallisliikenne Paikku
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet
- Matkaketjut ja liityntäpysäköinti

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

- Sopeutumistoimet
- Varautuminen ja huoltovarmuus

Monimuotoinen ja puhdas luonto

Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen

- Suojelualueet
- Luonnon monimuotoisuus hankkeilla
- Maa- ja metsätalouden monimuotoisuutta tukevat käytännöt
- Vieraslajit

Lähi-vesien tilan parantaminen

- Itämerisitoumus
- Jätevesihuolto
- Vesistöjen tila hankkeilla
- Salon kaupungin hulevesi-ohjelma
- Maatalouden ravinnekuorma

Luonnonvarojen kestävä käyttö

Kiertotalouden edistäminen

- Kiertotalouden kärkihankkeet
- Kiertotalous osana Salon Asuntomessuja

Kestävät julkiset hankinnat

- Julkisten hankintojen kestävyys

Vastuullinen Salo

Kestävyys kaupungin toiminnassa

- Ympäristökasvatus ja -sivistys
- Vastuullinen toiminta kouluissa ja nuorten keskuudessa
- Vastuullisuusviestintä
- Kestävä kehitys yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa
- Vastuullisuus kaupungin omassa toiminnassa

2.1 Ohjelman pääteemojen valintaperusteet

Hiilineutraalisuuden tavoittelu vuoteen 2035 mennessä on Salolle ja kansallisesti ajankohtainen. Päästövähennysten ohella ohjelmakauden keskeiseksi teemaksi nousivat ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimet. Päästöjen vähentäminen ja ilmastonmuutokseen varautuminen hillitsevät riskejä, pienentävät kustannuksia pitkällä aikavälillä sekä parantavat elinympäristön laatua ja vahvistavat huoltovarmuutta.

Salon monipuolinen luonto ja vesistöt ovat vahvuuksia, joita halutaan vaalia myös tulevaisuudessa. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen vahvistaa ekosysteemien toimivuutta, lajien säilymistä ja tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista. Huolehtimalla vesistöjen tilasta vahvistetaan Salon vetovoimaa ja hyvinvointia. Merellinen Salo -kärkihanke kokoaa rannikkoon, saaristoon ja Itämeren läheisyyteen liittyvät kehittämistoimet osaksi kaupungin elinvoiman ja identiteetin vahvistamista.

Luonnonvarojen kestävä käyttö on yksi ohjelman päätavoitteista, sillä niiden kestämaton käyttö on ilmastonmuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen rinnalla merkittävä ympäristöhaaste. Salon kaupunkistrategian yhtenä kärkihankkeena on olla kiertotalouden edelläkävijä. Resurssiviisauden vahvistaminen tukee ympäristötavoitteiden lisäksi taloudellista kestävyttä.

Vastuullinen Salo rakennetaan yhteistyöllä. Kaupungilla on tärkeä rooli paitsi oman toimintansa negatiivisten ympäristövaikutusten vähentämisessä myös alueen yritysten ja asukkaiden ympäristöystävällisten valintojen tukemisessa. Kestävä kehitys edellyttää yhteisiä toimia, minkä vuoksi ympäristökasvatukseen ja -sivistykseen liittyvät teemat on koottu uuden ohjelman Vastuullinen Salo -pätavoitteen alle.

3. Hiilineutraali Salo 2035

3.1 Energiatehokkuus ja kestävät kiinteistöt

Salo tähtää hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena on vähentää päästöjä kiinteistöissä ja energiantuotannossa sekä siirtyä uusiutuviin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Jokainen toimenpide tukee kestävästä kehitystä ja varmistaa, että kaupungin rakennukset ja palvelut toimivat ilmastoystävällisesti tulevaisuudessa. Ohjelmakaudella osallistutaan Julkisen alan energiatehokkuussopimukseen (JETS) vuosille 2026–2035.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
1. Luovutaan öljylämmityksestä kaupungin kiinteistöissä.	Kaupungin kiinteistöjen päästöjen vähentäminen.	2026–2035	Tilapalvelut	Osuus kaupungin kiinteistöistä, joissa öljylämmitys on korvattu uusiutuvalla energialla (%), suhteessa lähtötasoon.
2. Tavoitellaan Joutsenmerkkiä päiväkotien ja koulujen uudisrakentamisessa.	Uusien rakennusten energiatehokkuuden ja ympäristöystävällisyyden parantaminen.	2026–2030	Tilapalvelut	Osuus uusista rakennuksista, joille myönnetty Joutsenmerkki (%). Saadut Joutsenmerkit, tavoitetaso näkyviin.
3. Parannetaan energiatehokkuutta kaupungin kiinteistöissä ja toiminnoissa. Liitytään JETS-sopimuskaudelle 2026–2035. Tavoitteena on vähentää energiankulutusta 6 % vuoteen 2030 mennessä.	Energiatehokkuuden kokonaisvaltainen parantaminen.	2026–2030	Tilapalvelut, Salon Vesi, Infrapalvelut	Kaupungin kiinteistöissä ja toiminnoissa syntyneen ostoenergian kulutus (MWh). Energiankulutuksen muutos v. 2025 verrattuna (%). Toteutettujen energiatehokkuustoimenpiteiden määrä (kpl).
4. Luovutaan Salon Vuokratalojen omistamista öljylämmitteisistä kiinteistöistä tai muutetaan ne käyttämään uusiutuvaa energiaa.	Salon Vuokratalojen omistamien kiinteistöjen siirtyminen energiatehokkaisiin lämmitystapa-muotoihin.	2026–2030	Konsernijaosto, SVT Oy:n hallitus ja isännöinti	Osuus öljylämmitteisistä kiinteistöistä, jotka on muutettu uusiutuvaan energiaan (%), suhteessa vuoden 2026 lähtötasoon. Luovutettujen kiinteistöjen määrä (kpl)

*Julkisen alan energiatehokkuussopimus

3.2 Kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne 1/2

Liikkumisen päästöjä vähennetään kehittämällä joukkoliikennettä, pyöräilyä ja kävelyä. Tavoitteena on lisätä houkuttelevia reittejä ja palveluja, jotta yhä useampi valitsee auton sijaan kestävästi liikkumismuodon. Näin parannetaan arjen sujuvuutta ja vähennetään liikenteen ilmastovaikutuksia. Kestävää liikkumista sekä siihen liittyviä viher- ja ulkoilureittejä kehitetään suunnitelmallisesti Salon kaupungin luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelman mukaisesti.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
5. Lisätään joukkoliikenteen nousumääriä tai käyttöä kehittämällä joukkoliikenteen palvelutasoa, reittejä ja aikatauluja.	Käyttäjämäärien kasvattaminen ja yhteyksien paraneminen. Joukkoliikenteestä syntyvien päästöjen vähentäminen.	2027–2030	Liikennepalvelut	Paikun vuorotarjonta Joukkoliikenteen nousumäärät Joukkoliikenteen päästömäärät
6. Parannetaan joukkoliikenteen tunnettuutta markkinoinnilla ja viestinnällä.	Salolaisten siirtyminen henkilöauton käytöstä joukkoliikenteen käyttöön arjen työ- ja asiointimatkoilla.	2026–2030	Liikennepalvelut	Kausilipuilla tehtyjen joukkoliikennematkojen osuus (%)
7. Laaditaan pyöräilyn tavoiteverkko ja täydennetään puuttuvat yhteydet.	Salon kehittyminen pyöräilyystävälliseksi kaupungiksi, jossa pyörä on autoa houkuttelevampi vaihtoehto.	Jatkuvaa	Infrapalvelut, liikennepalvelut	Rakennetut uudet pyöräväylät (km/vuosi) Olemassa olevien pyöräväylien kunnostaminen (km/vuosi)

3.3 Kestävä liikkuminen ja yhdyskuntarakenne 2/2

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
8. Päivitetään Salon kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma.*	Tehokkaiden kävelyä ja pyöräilyä edistävien toimien löytäminen.	2027–2030	Infrapalvelut	Ohjelma päivitetty (kyllä/ei)
9. Edistetään kävelyä ja pyöräilyä kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman mukaisesti.	Sujuvien reittien lisääminen jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrän kasvattamiseksi. Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman toimeenpano.	2026–2030	Infrapalvelut, maankäyttöpalvelut, sivistyspalvelut, yhteisöpalvelut (viestintä), henkilöstöpalvelut	Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määrän kasvu (%) Toteutettujen kehittämisohjelman toimenpiteiden määrä (kpl)
10. Luontoliikuntaa kehitetään kestävästi kaupungin Luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelman mukaisesti.	Asukkaiden hyvinvoinnin ja luontosuhteen edistäminen.	2026–2030	Liikuntapalvelut, ympäristönsuojelu, infrapalvelut	Luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelman toimeenpano (suunnitelma verrattuna toteumaan).

*[Salon kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma](#)

3.4 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Salo kaupunki varautuu sään ääri-ilmiöihin ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin muun muassa viherrakenteen, ja kaavoituksen keinoin. Sopeutumistoimet tuodaan osaksi kaikkea suunnittelua, jotta kaupunki säilyttää toimintakykynsä myös poikkeusoloissa. Tavoitteena on myös lisätä puustoa ja viheralueita sekä kehittää hulevesien hallintaratkaisuja. Myös heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista edistetään mahdollisuuksien mukaan.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
11. Sovelletaan ilmastokestävää kaavoitusta ja noudatetaan 3-30-300*-sääntöä.	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja viherrakenteen lisääminen kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.	Jatkuvaa	Maankäyttöpalvelut, infrapalvelut	Kaavat, joissa KILVA-arviointi tehty (%) 3-30-300-säännön toteutuminen - Lämpösaarekeindeksin muutos keskustan alueella (%)
12. Kasvatetaan latvuspeitteisyyttä kaupunkialueella	Latvuspeitteisyyden kasvattaminen	2030	Kehittämispalvelut, infrapalvelut	Latvuspeitteisyys paikkatieto ja ilmakuvataarkastelulla mitattuna (%) (ohjelmakautinen)
13. Testataan viherkerrointyökalua osassa kaavoja ja hankkeita.	Ilmastokestävän kaavoituksen varmistaminen	2030	Kehittämispalvelut, rakennusvalvonta	Kaavojen ja hankkeiden määrä, joissa viherkerrointyökalua on testattu.

* Ohje kaupunkisuunnitteluun: kodin ikkunasta näkyy 3 puuta, alueella on 30 % latvuspeitteisyyttä ja lähin viheralue on enintään 300 metrin päässä.

4. Monimuotoinen ja puhdas luonto

4.1 Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen 1/2

Salon kaupunki laajentaa suojelualueita ja vahvistaa luontoalueiden välisiä ekologisia yhteyksiä. Tavoitteena on turvata elinympäristöjen monimuotoisuus, vahvistaa eläinlajien säilymistä ja edistää vesistöjen hyvää ekologista tilaa. Kattava viher- ja ulkoilualueverkosto tarjoaa monipuolisia virkistys- ja hyvinvointimahdollisuuksia, joita kehitetään ekologiset arvot huomioiden Salon luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on viihtyisä, kestävä ja vetovoimainen elinympäristö ihmiselle ja eläimille.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
14. Osoitetaan yleiskaavoissa ekologiset yhteydet. Ylläpidetään asemakaavoilla ekologisia yhteyksiä.	Ekologisten yhteyksien turvaaminen ja ylläpitäminen Salon kaupungin omistamilla alueilla.	Jatkuvaa	Maankäyttöpalvelut	Ekologisten yhteyksien tila
15. Sisällytetään luonnon monimuotoisuus ja vesistöasiat keskeiseksi osaksi maankäytön suunnittelua ja alueiden kehittämistä.	Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja lisääminen sekä vesistöjen tilan parantaminen.	2026	Maankäyttöpalvelut, ympäristönsuojelu	Luonto- ja vesistövaikutusten arvioinnin sisältävien kaavahankkeiden osuus (%) Luontoposiitiivisten ratkaisujen määrä kaava- ja suunnittelu-hankkeissa (kpl/vuosi)
16. Edistetään perinnebiotooppien säilymistä ja hoitoa kaupungin omistamilla ja hallinnoimilla alueilla.	Perinnebiotooppien lajiston ja kulttuurimaisema-arvojen säilyminen ja vahvistuminen.	2026–2030	Ympäristönsuojelu, infrapalvelut	Hoidettujen perinnebiotooppien ja niittyjen pinta-ala (ha) Hoidettujen perinnebiotooppien osuus tunnetuista kohteista (%) Toteutettujen hoitotoimenpiteiden määrä (kpl/vuosi)
17. Vahvistetaan lähiluonnon ja viheralueiden saatavuutta ja käyttöä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.	Luontoympäristöjen saavutettavuuden parantaminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.	Jatkuvaa	Kehittämispalvelut, yhteisöpalvelut, ympäristönsuojelu, liikuntapalvelut	Viheralueiden saavutettavuus (% asukkaista alle 500 m päässä viheralueesta) Viheralueiden pinta-ala per asukas: m ² /asukas

4.2 Luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen 2/2

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
18. Laaditaan kaupungin mailla olevien suojeltujen lehtojen hoitosuunnitelmat yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.	Lehtoluonnon-monimuotoisuuden lisääminen	2026–2030	Ympäristönsuojelu	Lehtojen nykytilan arviointien valmistuminen (%) Hoidon tai suojelun piirissä olevien lehtoalueiden pinta-ala
19. Laaditaan vieraslajien torjunta- ja toimenpidesuunnitelma kaupungin omistamille alueille. Resursoidaan torjunta siten, että sitä on mahdollista toteuttaa suunnitelmallisesti ja seurata tuloksia säännöllisesti.	Haitallisten vieraslajiesiintymien määrän vähentyminen.	Kartoitus 2026, torjunta jatkuu	Infrapalvelut, maankäyttöpalvelut, ympäristönsuojelu	Pinta-ala, jolta poistettu vieraslajeja Suunnitelma valmistunut on/ei.
20. Otetaan käyttöön Rakennetun ympäristön ja metsien luokitusjärjestelmä (RAMS 2020) metsähoidon sekä viheralueiden suunnittelun tukena kaupungin omistamilla alueilla.	Kaupungin metsien sekä viheralueiden laadun ja monimuotoisuuden parantaminen hoitokäytäntöjä kehittämällä.	2026	Maankäyttöpalvelut, infrapalvelut	Metsänhoitosuunnitelman valmistuminen Seurataan RAMS-luokituksen mukaisen hoidon toteutumista viiden vuoden välein.
21. Kaupungin omistamat METSO-laatuiset kohteet* jätetään metsänkäsittelyn ulkopuolelle, merkitään paikkatietojärjestelmään ja haetaan suojeluun.	Luonnon-monimuotoisuuden säilyttäminen.	2026–2030	Maankäyttöpalvelut, ympäristönsuojelu	Suojeltu pinta-ala / vuosi ja kehitys

*[METSO: Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma](#)

4.3 Lähivesien tilan parantaminen

Salon kaupunki edistää Itämeren ja lähivesien tilaa eri keinoin. Yhdyskuntajätevedet puhdistetaan tehokkaasti ja hulevesiä hallitaan kestäväällä tavalla. Sitoutumalla Itämerihaasteeseen Salo pyrkii muun muassa parantamaan Saaristomereen kuuluvan Halikonlahden ekologista tilaa.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
22. Kaupungin oman jätevedenpuhdistuksen vesistökuormituksen vähentäminen	Yhdyskuntajätevesien aiheuttaman vesistöjen ravinnekuormituksen vähentäminen	2026–2030	Salon Vesi	Käsitellyn jäteveden typpi- ja fosforikuormitus (tn/vuosi), jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupaehtojen täyttyminen
23. Hulevesien hallintaratkaisut suunnitellaan ja toteutetaan tukemaan luonnonmukaista vesienkiertoa ja vähentämään haitallisia vesistövaikutuksia.	Ympäristön ja vesistöjen ekologisen tilan parantaminen.	2026–2030	Infrapalvelut	Luontopohjaisten ratkaisujen lukumäärä (kpl)
24. Uusitaan Salon torin hulevesijärjestelmä siten, että hulevesien mukana ei päädy jokeen harmaita vesiä tai muita epäpuhtauksia.	Ympäristön ja vesistöjen ekologisen tilan parantaminen.	2027	Infrapalvelut, kehittämispalvelut	Järjestelmä on otettu käyttöön.
25. Jatketaan pohjavesien suojelusuunnitelmien laatimista ja päivitetään olemassa olevia suunnitelmia tarpeen mukaan.	Pohjavesien hyvän tilan säilyttäminen.	2026–2030	Ympäristönsuojelu, Salon Vesi	Toteutettujen suojelusuunnitelmien määrä pohjavesialueilla
26. Laaditaan kaupungin omistamille pelloille pellonkäyttösuunnitelma.	Peltojen kunnon parantamisen, eroosion ja päästöjen vähentäminen.	2026	Ympäristönsuojelu, Maaseutupalvelut	Pellonkäyttösuunnitelman valmistuminen (kyllä/ei)
27. Jatketaan Itämerihaasteeseen sitoutumista.*	Saaristomeren ekologisen tilan parantaminen.	2026–2030	Ympäristönsuojelu	Toteutuneet vesiensuojelutoimet (kpl)

*[Salon hulevesiohjelma](#)

*[Itämerihaaste](#)

5. Luonnonvarojen kestävä käyttö

5.1 Kiertotalouden edistäminen 1/2

Salon kaupunki tukee kiertotaloutta vähentämällä jätettä ja hyödyntämällä materiaaleja tehokkaasti. Tavoitteena on luoda kiertotalouden ekosysteemi, joka houkuttelee uusia yrityksiä ja innovaatioita. Näin säästetään luonnonvaroja ja vahvistetaan paikallista elinvoimaa.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
28. Vähennetään ruokahävikkiä.	Materiaalitehokkuuden parantaminen, luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen.	Jatkuvaa	Ravitsemis- ja puhtaanapito-palvelut	Ruokahävikin määrä (kg/vuosi) Muutos vertailuvuodesta 2025 (%)
29. Lisätään kasvien ja luomutuotteiden osuutta kaupungin ruokapalveluissa.	Kasvien ja luomutuotteiden osuuden lisääminen kaupungin ruokapalveluissa.	Jatkuvaa	Ravitsemis- ja puhtaanapito-palvelut	Kasviproteiinien osuus proteiiniostoista (%) Luomutuotteiden osuus kokonaisostoista (%)
30. Edistetään puhtaanapidon ympäristöystävällisiä käytäntöjä lisäämällä ympäristöystävällisten aineiden käyttöä ja kestäviä työtapoja.	Ympäristöystävällisten puhdistusaineiden käytön lisääminen.	Jatkuvaa	Ravitsemis- ja puhtaanapito-palvelut	Ympäristöystävällisten puhdistusaineiden osuus (%)
31. Liitytään Kiertotalouden Green Deal -sopimukseen	Pitkän aikavälin sitoutuminen luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja kestäväan talouteen	2026–2030	Kehittämispalvelut	Sopimuksen allekirjoitus ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen.

5.2 Kiertotalouden edistäminen 2/2

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
32. Edistetään kiertotalous- ja puhtaan teknologian yritysten kasvua ja sijoittumista Saloon kehittämällä Lounapuiston kiertotalousaluetta ja yritysten välistä yhteistyötä.	Toimivan kiertotalouden ekosysteemin rakentaminen Saloon.	2035 mennessä	Elinvoimapalvelut, Yrityssalo, Lounavoima, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH)	Uusien kiertotalous-yritysten sijoittuminen Saloon (lkm/vuosi) Uusien yritysten määrä, jotka hyödyntävät toistensa toimintaa Kiertotalous-investointien arvo (€)
33. Tehostetaan uudelleenkäyttöä ja laadukasta kierrätystä sekä edistetään resurssitehokkuutta ja alueellista kiertotaloutta yhteistyössä kumppaneiden kanssa.	Sekajätteen määrän merkittävä vähentäminen ja kierrätysasteen parantaminen.	2026–2030	LSJH	Kiinteistöiltä kerätyn sekajätteen määrä (kg/asukas/vuosi)
34. Vähennetään LSJH:n toiminnan hiilijalanjälkeä koko toimitusketjussa hyödyntämällä teknisiä ratkaisuja ja optimoimalla kuljetuksia, käsittelyä ja hankintoja.	Mahdollisimman alhainen hiilijalanjälki ja selkeä päästövähennys vuoden 2024 tasosta.	2026–2030	LSJH	LSJH:n toiminnan päästöt (CO ₂ -ekv/v) suhteessa vuoden 2024 tasoon
35. Vaalitaan ympäristön puhtautta ja luonnon monimuotoisuutta LSJH:n toimipaikoilla lupien ja velvoitteiden mukaisesti sekä toteuttamalla monimuotoisuutta edistäviä toimia.	Luonnon monimuotoisuuden myönteinen kehitys LSJH:n toimipaikoilla.	2026–2030	LSJH	Toteutettujen monimuotoisuutta tukevien toimenpiteiden määrä (lkm/vuosi)
36. Huomioidaan Salon vuoden 2028 Asuntomessujen toteuttamisessa kestävä kehitys: kiertotalous, energiatehokkuus, viherratkaisut.	Ympäristövastuullisuuden edistäminen rakentamisessa.	2026–2028	Elinvoimapalvelut, tekniset palvelut	Toteutettujen kestävien ratkaisujen määrä

5.3 Kestävät julkiset hankinnat

Hankinnoissa otetaan huomioon kestävä kehitys. Tavoitteena on tehdä valintoja, jotka tukevat kiertotaloutta ja vähentävät ympäristökuormaa. Näin kaupungin ostot ohjaavat markkinoita kohti vastuullisuutta.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
37. Lisätään kiertotaloutta tukevia hankintoja, joissa huomioidaan materiaalitehokkuus, kestävyys, kierrätettävyys, uusiutuvuus ja korjattavuus.	Materiaalitehokkuuden parantaminen, luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen.	Jatkuvaa	Hankinnan kohteena olevat palvelualueet, hankintapalvelut (asiantuntijatuki)	Toteutetut hankinnat, joissa noudatetaan kiertotalouden periaatteita (lkm).
38. Edistetään yhteiskäyttöisten tavaroiden ja palvelujen käyttöä.	Luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen ja käyttöasteen kasvattaminen.	Jatkuvaa	Hankinnan kohteena olevat palvelualueet, hankintapalvelut (asiantuntijatuki)	Uudet yhteiskäyttöpalvelut kaupungin toiminnassa / toimenpiteet, jotka helpottavat asukkaiden pääsyä kiertotalouspalveluihin (lkm).

6. Vastuullinen Salo

6.1 Kestävä kehitys kaupungin toiminnassa

Kaupunki on sitoutunut edistämään kestävästä kehitystä kaikessa toiminnassaan, huomioiden ilmasto- ja ympäristöasiat poikkileikkaavana teemana sekä vahvistaen palvelualueiden yhteistyötä. Kouluissa ja kaupungin viestinnässä vahvistetaan kestävästä kehityksen osaamista. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä ilmastoviisaista valinnoista ja vastuullisesta toiminnasta. Jokainen kuntalainen on mukana luomassa tulevaisuutta, jossa yhteiset teot turvaavat puhtaan ympäristön ja hyvinvoinnin seuraaville sukupolville.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Vastuutaho	Mittarit
39. Koulujen kestävyyskasvatussuunnitelmia toteutetaan osana koulun arkea.	Kestävän siirtymän ymmärryksen ja osaamisen lisääminen.	Jatkuvaa	Opetuspalvelut	Koulujen lukuvuosisuunnitelmat ja arviot kestävyyskasvatussuunnitelmien toteutumisesta.
40. Kehitetään kaupungin kestävästä kehityksen viestintää monipuolistamalla sisältömuotoja ja vahvistamalla vuorovaikutusta eri kohderyhmien kanssa.	Nuoremman kohderyhmän tavoittaminen oikeissa kanavissa.	Jatkuvaa	Viestintä (sisältöehdotukset: kaikki palvelualueet)	Kanavien omat mittarit (tavoitettavuus, sitoutuneisuus, julkaisujen määrä, seuraajamäärän kasvu, keskustelun laatu)
41. Vaaditaan markkinointiyhteistyökumppaneilta vastuullisuuden kriteereitä.	Kestävän kehityksen sisällyttäminen kaupungin markkinointiin ja tapahtumiin.	Jatkuvaa	Kehittämispalvelut	Vastuullisuuskriteerit täyttävien tapahtumien osuus (%) Kaupungin markkinointiyhteistyö- ja tapahtumakumppaneista se osuus (%), joilla on käytössä dokumentoidut ja todennettavat vastuullisuuskriteerit sekä niiden toteutumista seuraava raportointi.
42. Vahvistetaan kestävästä kehityksen toteutumista kaupungin toiminnassa poikkileikkaavana johtamis- ja toimintatapana.	Kestävän kehityksen systemaattinen huomioiminen päätöksenteossa, toiminnan suunnittelussa ja seurannassa kaikilla palvelualueilla.	2026–2030	Kaikki palvelualueet	Osuus palvelualueista, joilla vastuullisuustavoitteet on kytketty toiminta- ja taloussuunnitteluun (%) Vastuullisuustoimenpiteiden raportointi osana tilinpäätöstä (kyllä/ei)

7. OHJELMAN TOIMEENPANO, SEURANTA JA RAPORTOINTI

Perustetaan ilmasto- ja ympäristötyöryhmä, joka vastaa ohjelman toimeenpanon koordinoinnista, seurannasta ja raportoinnista. Työryhmä kokoontuu vuosittain arvioimaan edellisen vuoden toimenpiteiden vaikutuksia sekä valmistelemaan seuraavan vuoden toimenpidesuunnitelman.

Toimenpidesuunnitelman valmistelu sovitetaan yhteen kaupungin talousarvion laadinnan kanssa. Vuotuiset toimenpiteet hyväksytään osana talousarviota. Näin varmistetaan, että ohjelman tavoitteet ja käytettävissä olevat resurssit ovat keskenään linjassa.

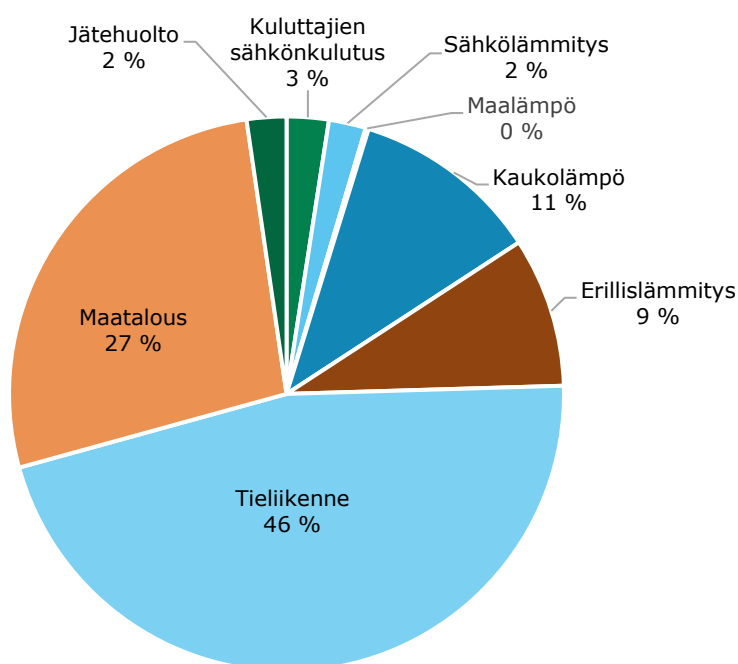
Toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti, ja niitä päivitetään tarvittaessa vastaamaan ohjelman tavoitteita sekä toimintaympäristön muutoksia. Ohjelma päivitetään valtuustokausittain.

LIITE 1: Salon kasvihuonekaasupäästöjen nykytila ja kehitys

Tässä liitteessä on esitetty katsaus Salon kasvihuonekaasupäästöjen nykytilaan ja kehitykseen. Salon kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuosilta 2008–2024. Vuoden 2024 tiedot perustuvat vielä ennakkotietoon. Kasvihuonekaasupäästöt huomioidaan seuraavilta sektoreilta: kuluttajien sähkönkulutus, sähkölämmitys, maalämpö, kaukolämpö, erillislämmitys, tieliikenne, maatalous ja jätehuolto.

1.1 Kasvihuonekaasupäästöjen jakautuminen sektoreittain

Salon kasvihuonekaasupäästöistä suurin osa syntyy tieliikenteestä (46 %) ja maataloudesta (27 %). Lämmityksen osuus on selvästi pienempi. Tarkempi päästöjakauma on esitetty kuvassa 1.

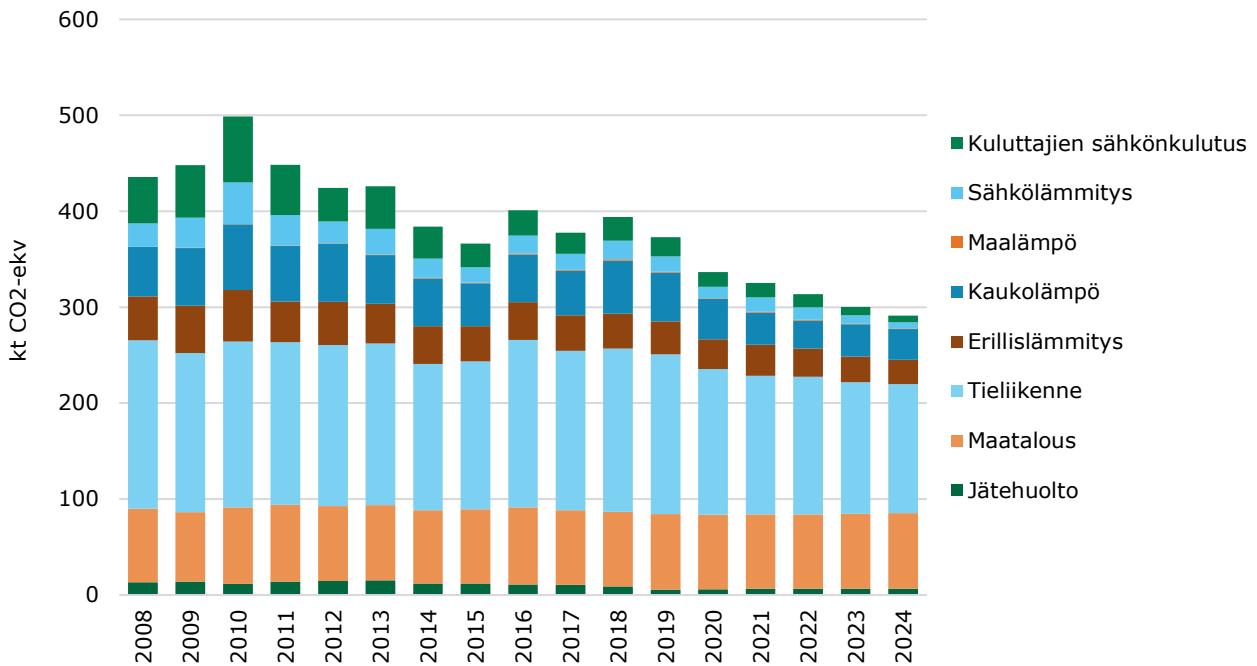

Kuva 1. Salon kasvihuonekaasupäästöt ja niiden jakautuminen eri sektoreille vuonna 2024. Vuoden 2024 tieto on vielä ennakkotieto.

2.1 Kasvihuonekaasupäästöt vuosina 2008–2024

Salon kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2024 olivat ennakkotiedon mukaan 291,3 kt CO₂-ekv, mikä on 33 prosenttia vähemmän kuin kasvihuonekaasupäästöjen määrä vuonna 2008.

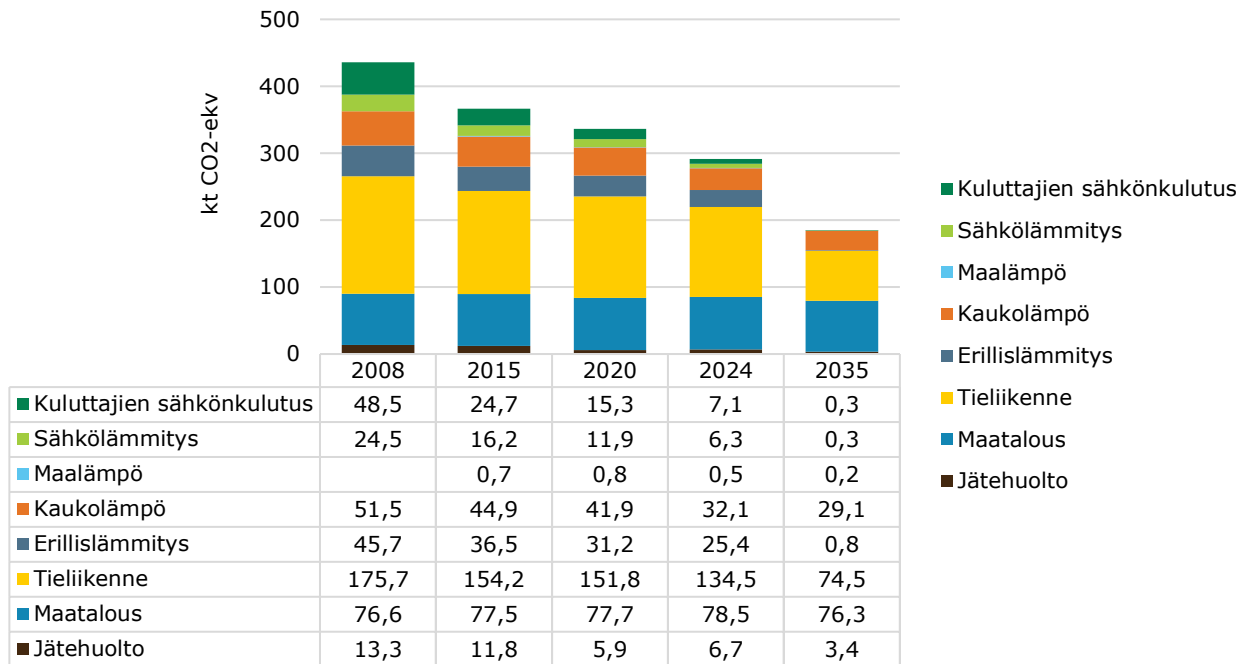
Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt Salossa vuonna 2024 olivat ennakkotiedon mukaan 5,7 t CO₂-ekv. Salon kasvihuonekaasupäästöt sekä merkittävimmät päästölähteet vuonna 2024 ennakkotiedon mukaan on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Salon kasvihuonekaasupäästöjen kehitys vuosina 2008–2024. Vuoden 2024 tieto on ennakkotieto.

3.1 Kasvihuonekaasupäästöjen ennuste vuoteen 2035

Kuvassa 3 näkyy Salon kasvihuonekaasupäästöjen arvioitu kehitys vuoteen 2035. Päästöjen arvioidaan laskevan 58 prosenttia vuodesta 2008 vuoteen 2035. Arvio perustuu alla olevaan laskelmaan päästöjen kehittymisestä tulevina vuosina. Salon kaupunki pyrkii vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä, parantamalla energiatehokkuutta ja hillitsemällä liikenteen päästöjä. Laskelmassa huomioidaan kansalliset sekä Salon kaupungin ja sen sidosryhmien toimet.

Kuva 3. Salon kasvihuonekaasupäästöjen kehitys sekä skenaario kasvihuonekaasupäästöjen kehityksestä vuoteen 2035.

LIITE 2: Ilmasto- ja ympäristösanasto

3-30-300-sääntö

Ohje kaupunkisuunnitteluun: kodin ikkunasta näkyy 3 puuta, alueella on 30 % latvuspeitteisyyttä ja lähin viheralue on enintään 300 metrin päässä.

Ekologiset yhteydet

Luonnon alueiden väliset viheryhteydet, jotka mahdollistavat eläinten ja kasvien liikkumisen ja säilymisen.

Hiilineutraalius

Hiilineutraali tila tarkoittaa, että ilmakehään ei päädy enempää hiilidioksidia kuin sieltä poistuu. Päästöjä syntyy vain sen verran, kuin voidaan sitoa takaisin hiilinieluihin.

Hiilinielu

Hiilinielu on luonnollinen tai ihmisen luoma kokonaisuus, joka sitoo ilmakehästä enemmän hiilidioksidia kuin vapauttaa. Tärkeimpiä luonnollisia hiilinieluja ovat metsät, meret ja maaperä. Keinotekoisia hiilinieluja ovat esimerkiksi teknologiat, joilla hiilidioksidia otetaan talteen ja varastoidaan.

Hulevesi

Rakennetuilta alueilta pois johdettavat sade- ja sulamisvedet. Niiden hallinta ehkäisee tulvia ja suojaa vesistöjä.

Ilmastokestävä kaavoitus

Ilmastokestävä kaavoitus tarkoittaa kaupunkisuunnittelua, jossa pyritään vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä ja edistämään ilmastokestävyyttä (esim. tiivistämällä rakennetta, tukemalla kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä sijoittamalla palvelut ja työpaikat lähelle toisiaan ja joukkoliikenneverkostoa, jotta autoilun tarve vähenee) sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautumista.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen

Ilmastomuutokseen sopeutumisella tarkoitetaan toimia, joilla ilmastomuutoksen aiheuttamiin haitallisiin vaikutuksiin varaudutaan ennakoivasti. Tällaisia ovat esimerkiksi sään ääri-ilmiöihin varautuminen.

JETS

Julkisen alan energiatehokkuussopimus vuosille 2026–2035. Vapaaehtoinen malli, jossa kunnat, hyvinvointialueet ja valtion toimijat sitoutuvat parantamaan energiatehokkuutta, vähentämään energiankulutusta ja täyttämään EU:n energiatehokkuusdirektiivin velvoitteet.

Joutsenmerkki

Merkki, joka kertoo tuotteen tai rakennuksen olevan ympäristöystävällinen ja täyttävän tiukat kriteerit.

Kiertotalous

Tapa toimia, jossa materiaalit ja tuotteet käytetään uudelleen ja jätettä syntyy mahdollisimman vähän.

Latvuspeitteisyys

Kuvaa, kuinka suuri osa maan pinnasta on puiden latvusten peitossa. Mitä enemmän puita, sitä viileämpi ja viihtyisämpi ympäristö.

Luontopositiiviset ratkaisut

Luontopositiiviset ratkaisut ovat toimenpiteitä, jotka parantavat luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemien toimivuutta välttämällä ja vähentämällä luontohaittoja sekä ennallistamalla ja vahvistamalla heikentyneitä elinympäristöjä. Tavoitteena on, että toimien kokonaisvaikutus on luonnolle myönteinen.

Materiaalitehokkuus

Materiaalien käyttö niin, että hukkaa syntyy mahdollisimman vähän ja luonnonvaroja säästyy.

METSO-ohjelma

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma, joka edistää metsien suojelua.

RAMS-luokitus

Luokitusjärjestelmä, jota käytetään metsänhoidon ja viheralueiden suunnittelussa.

Vieraslajit

Kasvit tai eläimet, jotka eivät kuulu alueen luontoon ja voivat vahingoittaa alkuperäisiä lajeja.

Viherkerroin

Työkalu, jolla mitataan tontin viherpinta-alaa ja sen vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen ja hulevesien hallintaan.

LIITE 3: Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaan kytkeytyvät ohjelmat ja strategiat

Salon kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelmaan liittyy useita muita kaupungin ohjelmia ja strategisia linjauksia, jotka omalta osaltaan edistävät ohjelman tavoitteiden toteutumista. Alla on koottu näitä ohjelmia lisätietolinkkeineen, ja ne tukevat kukin kestävän kehityksen tavoitteita.

7.1 Kaupungin strategiat, ohjelmat ja suunnitelmat

7.1.1 Elinvoimaohjelma

Salon elinvoimaohjelman tavoitteena on edistää kestävästä kasvusta tekemällä Salosta yritysystävällinen ja houkutteleva kaupunki asua, yrittää ja investoida.

Lue lisää: <https://salo.fi/wp-content/uploads/2026/03/Salon-kaupungin-elinvoimaohjelma.pdf>

7.1.2 Kaupunkistrategia 2030 – Avaimet kaikkiin oviin

Salon kaupunkistrategia ohjaa kaupungin kehitystä vuoteen 2030. Tavoitteena on hyvinvointi, elinvoima ja kestävä talous, jossa huomioidaan ilmasto ja ympäristö.

Lue lisää: <https://salo.fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/salon-kaupunkistrategia-2030-avaimet-kaikkiin-oviin/>

7.1.3 Kiinteistöstrategia

Kiinteistöstrategia ohjaa kaupungin rakennusten ja tilojen käyttöä sekä kehittämistä kestäväällä tavalla.

Lue lisää: <https://salo10.oncloudos.com/kokous/2025898-3-124129.PDF>

7.1.4 Salon kulttuuriohjelma 2025–2030

Salon kulttuuriohjelman tavoitteena on vahvistaa kulttuurin roolia kuntalaisten hyvinvoinnissa, edistää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukea kestävästä kehityksestä ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta.

Lue lisää: [Kulttuuri yhdistää - Salon kulttuuriohjelma 2025–2030 verkkoversio.indd](#)

7.1.5 Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma

Salon kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman tavoitteena on lisätä kävelyn ja pyöräilyn osuutta liikkumisessa, parantaa turvallisuutta ja vähentää liikenteen päästöjä.

Lue lisää:

https://www.traficom.fi/sites/default/files/media/file/Salo_KaPy_kehittamisohjelma_2016.pdf

7.1.6 Hankintapoliittinen ohjelma

Hankintapoliittinen ohjelma varmistaa, että kaupungin hankinnat tehdään vastuullisesti ja kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen.

Lue lisää: https://salo.fi/wp-content/uploads/2024/09/Hankintapoliittinen_ohjelma_2024-2028_saavutettava.pdf

7.1.7 Hulevesiohjelma

Salon kaupungin hulevesiohjelma varmistaa, että sade- ja sulamisvedet hallitaan kestäväällä tavalla.

Lue lisää: <https://salo.fi/wp-content/uploads/2023/10/Salon-hulevesiohjelma.pdf>

7.1.8 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma tukee kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Se sisältää toimet, joilla edistetään arjen sujuvuutta ja turvallisuutta. Ympäristön hyvinvointi ja terveys kulkevat käsi kädessä.

Lue lisää: <https://salo10.oncloudos.com/kokous/2026977-9-137575.PDF>

7.1.9 Metsäohjelma

Salon metsäohjelman tavoitteena on turvata monimuotoiset ja elinvoimaiset metsät sekä edistää kestävää metsänhoitoa ja metsien virkistyskäyttöä.

Lue lisää: https://tiedotteet.salo.fi/wp-content/uploads/sites/4/2024/10/Salo_metsaohjelma_luonnos_16102024.pdf

7.2 Maakunnalliset strategiat ja ohjelmat

- Julkisen alan energiatehokkuussopimus (JETS)
- Maakuntakaava ja maankäytön strategiset linjaukset
- Saaristomeriohjelma
- Varsinais-Suomen ilmasto- ja energiastrategia
- Varsinais-Suomen kiertotalouden tiekartta
- Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelma
- Varsinais-Suomen luonnon monimuotoisuusohjelma
- Vesienhoitosuunnitelmat (ELY)